

ANDREAS OSIKA

Rembrandt

som jag
minns honom

Andreas Osika

Rembrandt som jag minns honom

ANDREAS OSIKA

Rembrandt

som jag
minns honom

Förlagshuset
**SILJANS
MÅSAR**

Förlagshuset Siljans Måsar
www.siljansmasar.com

ISBN 978-91-88097-30-9

© Andreas Osika
Materialet i denna bok är skyddat enligt upphovsrättslagen.

Omslagsfoto: Matton Images

Grafisk form: Lilla blå tornet
www.lillablatornet.se

Tryck: ScandBook AB, Falun 2015
www.scandbook.se

Inledning

av Hilke Osika, Andreas mor

Fem barn har livet skänkt mig, underbara barn, av vilka tre dock är ”gravt utvecklingsstörda”. Andreas var mitt första barn och läkarna trodde under några månader efter födelsen att han inte kunde överleva, så sjuk var han. Sedan, efter två friska och mycket begåvade barn, kom så enäggstvillingar, båda med samma svåra autism som Andreas har.

Barn med funktionsstörningar hade alltid intresserat mig. Jag hade till och med hunnit med en del utbildning i ämnet och då tyckte att man borde arbeta målinriktat med ett sådant barn direkt när man upptäckt det ”avvikande”. Det skulle i varje fall jag själv göra om jag finge ett sådant barn, var jag oförsiktig nog att resonera.

Chansen därtill fick jag snart, men habiliteringsarbetet drucknade fullkomligt i arbetet med att få detta första barn att överleva. Till exempel att mata sex gånger om dagen i två timmar per måltid för att få åtminstone en tredjedel av dagsbehovet i barnet. Tvätta blöjorna, sängkläderna och allt annat i handfatet, efter att ha kokat dem på spisen, matlagning av de allra billigaste råvarorna i brist på pengar som fattig student i 50-talets Wien. Istället för sömn fick jag en depression. Inte på grund av att jag hade ett sjukt barn utan för min oerhört frustrerande oförmåga att göra tillräckligt för barnets utveckling.

Så småningom kom Andreas åtta år gammal till ett hem där de fick anställa extra personal för att klara av honom och jag, hemma med mina båda friska barn, fick tvillingarna.

Ingen risk att livet skulle bli långtråkigt!

Andreas min äldste son, kan fortfarande idag inte tala ett endaste ord. Men när han var 45 år gammal lärde jag mig att kommunicera med honom med hjälp av en inplastad bokstavstavla eller en dator. Och konsekvenserna av detta skrivande är häpnadsväckande.

Hans stackars mor, jag, får resa runt med honom till alla ställen där det kan finnas tavlor av Rembrandt (1606–1669). Vem anade ett sådant konstintresse hos en person som alla trodde inte fattade eller begrep någonting?

Från skolåldern fram till för tre år sedan, då vi började skriva, vågade vi inte ta hem Andreas eller bege oss utanför institutionen tillsammans med honom, eftersom han var för stark och gjorde som han ville: Ställde sängen på högkant och kastade omkull den. Kul. Smakade inte maten eller var man mätt kunde tallriken lika gärna kastas i golvet. Som förskolebarn och ännu hemma målade han varje dag. I brist på färg målade han på tapeterna med det som han hittade i blöjorna. Det har han slutat med för länge sedan, fast inte med blöjorna. Numera har han målningsterapi och önskar sig fortfarande ”höstfärger”, bruntonade, som hos Rembrandt eller Brueghel eller Worpsswede-målarna, skriver han. I varje fall. Inte dessa vanliga klara akvarellfärger.

Sedan Andreas börjat skriva på min bokstavstavla har vi på hans önskan besökt Stockholms museer och där gjorde Rembrandt på Nationalmuseum mest lycka. Andreas tittar knappt på tavlorna. Han tittar runt dem och ställer sig sedan och vaggar med ett saligt ansiktsuttryck så att övriga besökare kan tro att han istället beskådar åskådarna. Jag frågade honom varför i all världen han inte tittar på tavlorna? Han svarade att han redan sett dem. Det hade han nog gjort första gången. Nu känner han sig in i konstnärens verk, menar han.

Jag förmodar att han menar att han lever sig in i det som utgör skillnaden mellan ett originalkonstverk och en reproduktion. Det är något mera med den äkta tavlan än bara samma färg och linjer som i reproduktionen. Kanske som det är med levande musik och samma musik på skiva? Men detta är bara mina egna förklaringsförsök.

Nu kan jag resa med honom. Ingen i personalgruppen omkring honom skulle våga, sa de. En stor och stark vårdare menade, att en stor och stark karl skulle behöva tas med på resan ifall Andreas får ett utbrott på flyget till

exempel, och han kunde ställa upp. Då blev jag nästan rädd själv. Men inte för att resa med min käre son.

Med bokstavstavlan hela tiden mellan Andreas och mig kan han skriva skälet till det som skulle kunna framkalla ett utbrott! Han kan skriva att han är rädd, att motorerna i planet är för högljudda, att han måste besöka toan, att han är döhungrig och så kan vi samtala om det. Visserligen hjälper det på flyget också att han inte kan konsten att öppna säkerhetsbältet. Annars skulle han nog försöka gå av långt före landning. Och så matas han med Sveriges mest sålda bilar, något segt och sött som han inte kan få nog av och som hjälper bland annat mot tryckförändringarnas påfrestning på öronen. KLM:s sandwichar på resan till Amsterdam ville han inte veta av och den av honom själv beställda apelsinjuicen ville han heller inte dricka, den smakade inte som förväntat.

Sankt Petersburg

I nästan ett år tjatade han om att han ville se Eremitaget i S:t Petersburg. Han kunde egentligen inte vänta. Hans mamma är gammal, hon skulle kunna bli sjuk eller rentav smälla av innan han sett Eremitaget, lät han mig förstå. Men att åka dit under vinterhalvåret gick hans mamma inte med på och sedan strulade det till sig med visumet. När vi äntligen kom till S:t Petersburg ville Andreas vara på Eremitaget hela dagarna, från tidig morgon tills de stängde på sena eftermiddagen, med en liten promenad mitt på dagen: ”*Jag kan inte titta så länge*”, skrev han.

På hans önskelista innan stod Rafael, Leonardo da Vinci, Fra Angelico, naturligtvis Rembrandt ”och impressionisterna om vi har tid över.” Av dessa blev han glad i Renoir och Manet. Men vartefter var det bara i salen med Rembrandt-tavlorna han ville vara. Jag räknade till tjugotre sådana och Andreas menade att det kändes ”*mycket intensivare*” än att vistas bland Rembrandts verk i Stockholm (bara sju). I många timmar stod han vaggande bredvid tavlorna medan den ena guidade gruppen efter den andra vandrade förbi och blev invigd i tavlornas hemligheter på alla möjliga språk. Längst stannade han varje gång vid den enorma tavlan om den för-lorade sonens återkomst.

Andreas om sin bok om Amsterdam

Oktober 2011

Andreas: *Min bok om Rembrandt blir en bestseller för jag kan skriva sådant som ingen kan veta utom jag. Min bok blir inte tjock men intressant. Vi kan skriva varje gång på den och du kan gärna ställa frågor emellan. Då kan jag minnas bättre. Du kan ställa frågor när jag släpper din hand. Då vet du att jag nu vill bli frågad. Nu börjar jag.*

Mina första minnen som Rembrandt är att jag inte ville gå till skolan en dag för att jag ville gå till havet och måla av havets lustiga vågspel. Det kunde jag redan då för att jag hade målat mycket i min barndom. Min far och min mor var inte glada åt mitt målande för de tyckte att jag borde läsa mina läxor istället. Men det var viktigare för mig att måla än att bli bra i skolan. Min målningslärare ville dock inte att jag skulle komma efter i skolan och förmanade mig ofta. Han trodde att jag kunde bli målare som vuxen men jag borde ändå klara skolan, tyckte han.

Nu ville jag alltså måla havet och gick med mina färger och papper till havet och satte mig vid en bänk alldeles vid stranden där annars gamla gubbar satt och fiskade. Det var vid en stad som hette Hollanger (?).

Min andra minnesdröm är när jag var äldre och kunde gå till alla andra ställen där jag ville måla. Men där jag helst ville måla det var i mitt arbetsrum och mitt framför spegeln. Där kunde jag måla av mitt eget ansikte hur många gånger som helst. Men alltid blev det olika. Mitt ansikte var olika varje gång och det fascinerade mig. Mitt ansikte kunde jag inte styra så bra som jag kunde måla det. Men mitt ansikte ledde till att jag blev frågad om

jag kunde även måla andra människors ansikte. Det gjorde jag gärna och fick så småningom även betalt för detta. Men helst ville jag göra mina egna målningar av mitt eget ansikte. Men när jag senare behövde pengar för att försörja mig då måste jag måla även andra personers ansikten. Men det var inte lika roligt faktiskt. Men det blev roligare när de betalade bättre och bättre. Alla ville bli målade av mig som hade råd. Andra målade jag inte. Men en gång målade jag en gammal man som inte kunde betala och då måste han ge mig sin fina hatt istället. Den tavlan såg vi nu i Amsterdam när vi var där för några år sen. Han har då denna fina hatt på sig. Men den fick jag när målningen var färdig. Den hade jag sedan på mig när jag målade av mig nästa gång. Den tavlan har vi också sett i Amsterdam. Nu vill jag åka hem. Vi kan fortsätta i Amsterdam.

Nu kan jag fortsätta med mina minnen. Min far var en inte så rik man att jag skulle kunnat få en övrig utbildning i målning att kunna måla även landskap och barn. Men det lärde jag mig snart av mina kolleger. Nu ville jag alltid måla och inte lära mig något annat. Men min far ville att jag skulle lära mig lite annat också. Det var att kunna baka bröd och kakor som kunde säljas här i staden. Min far ville inte att jag skulle vara helt beroende av konsten. Bara min mor trodde helt på mig. Min mor var min stora återgivare av modet att leva på måleriet. Min mor skulle ge vad som helst för att jag skulle bli en berömd målare. Det var hon jag målade så ofta och så gärna. Min mor kunde inte tro annat än att jag skulle bli en berömd målare. Men det fick hon uppleva medan hon levde att jag blev den mest berömde målare av alla.

Hilke vill att jag skriver mycket snabbare. Men jag måste alltid tänka emellanåt. Mina minnen är inte så klara, min inbillning kan spela in. Men nu kan jag veta när jag minns rätt för då kan jag märka att jag får bra återklang från den andliga världen när jag minns rätt. Det blir mycket lättare därigenom att veta att jag är på det rätta spåret.

Men mycket kan jag minnas så tydligt att jag är helt säker. Det är till exempel att jag ville leva med Saskia och ingen annan. Det var inte så lätt att veta om hon ville ha mig, men sen måste jag lova henne att hon skulle komma att kunna vara rik och älskad hela livet. Och det kunde jag infria. Men

när hon dog blev det slutet av min lycka och av min yttre rikedom. Jag var för förtvivlad för att kunna arbeta en lång tid. Vi var så lite förberedda på att kunna leva utan varandra. Mitt hälsotillstånd var så dåligt efter hennes död att jag inte kunde måla alls och om jag inte haft min lilla son så hade jag tagit livet av mig.

Nu räddade min son mitt liv. Min son var inte ensam men jag kunde inte överge honom när han redan hade förlorat sin mor. Men vi kunde inte leka med varandra utan han var mest med min hushållerska. Henne gifte jag mig med senare men det har jag måst ångra hela livet. Hon tog alla mina pengar och slösade bort dem genom att köpa vackra klamotter (lite nedvärderande om kläder) som hon hittade i dyra affärer. Nu var jag så fattig att jag måste sälja mitt hus och allt jag ägde. Lite ordning kunde hon hållit med mina egendomar men hon krävde att få ett så stort underhåll att jag inte kunde betala det och var tvungen att sälja allt jag ägde utan att kunna betala allt hon krävde. Då kom jag i den situationen att jag inte kunde måla något och sälja det utan att hon skulle få allting.

Då gifte jag mig med en tredje kvinna som tog mina skulder ifrån mig genom att hon levde med mig och hyrde ut ett rum till mig pro forma så att jag inte ägde någonting och hon fick mina inkomster som avbetalning i stället för min andra fru. Så levde jag mitt resterande liv. Det var inte roligt men det fungerade.

Nu har ja lärt mig att inte tänka på hämnd som jag gjorde som Rembrandt. Nu har jag lärt mig att ha förståelse för människornas fel och jag har lärt mig overseende. Min mor är min lärare med sådant. Hon kan förlåta vad som helst.

Nu kan man inte förstå att vi inte skriver med alla som kan stödja. Det kan vi inte för vi inte kan träffa dem regelbundet. Min mor skriver med mig två gånger i veckan och mer får jag inte skriva. Men snart kommer H. att införa Kommunikation med stöd på S. (hans boende) och då kan vi skriva med flera. Det ser jag fram emot. Men ändå vill jag skriva med min mor även i fortsättningen. Olika personer stödjer olika, min mor stödjer bäst för att hon inte tänker själv när hon stödjer.

Lite kan vi alla läsa tankar men ni bara läser i böcker. Men vi kan läsa era tankar hur lätt som helst. Det var inte min mor som lärde mig detta utan

alla kan vi det som små barn och vi har bara vidareutvecklat det när vi blev större, det var inget svårt alls. Nu kan vi höra er säga en sak och se att ni tänker något helt annat. Det är inte så bra för er själva som det är intressant för oss. Det visar oss att ni inte räknar med att vi vet era tankar. Hilke säger inget hon inte tänker. Det känns tryggt.

Kanske har du någon gång fått tag i ett gammalt minne som härrör från tidigare liv, men inte förstått vad det ville säga dig. Vi behöver öva oss i att prata med varandra för att lära oss komma ihåg de här livet, menar Andreas Osika. Vi har alla ansvar gentemot varandra.

Andreas har svår autism, kan inte tala och lärde sig kommunicera med omvärlden först när han var 45 år gammal. Hans mor, Hilke, har sedan dess följt honom på hans resor för att besöka platser som han minns från andra inkarnationer. Nu vill han inspirera oss att komma ihåg våra tidigare liv, för att därmed ge kärleken större plats i vår gemensamma framtid.

Det var en förvånad Hilke som följde Andreas i Rembrandts spår under deras resa till Amsterdam. Det visade sig att han hittade till Rembrandts hus på egen hand, kunde berätta om vad varje rum hade använts till, samt tala om när målningarna var äkta eller inte. Allt Andreas berättade för Hilke visade sig senare stämma. Han minns även sitt liv som medicinman bland Inkaindianerna långt före Kristi födelse.

Det här är tredje brodern Osika med svår autism som ger ut en bok via Förlagshuset Siljans Måsar. Med sina egna ord och utan korrigeringar av texten, uttrycker Andreas här sina tankar om reinkarnation och om den intelligens i kärleken som löper genom alla våra liv, och som väver oss alla samman.